

Natalija Stipetić Čus
Blanka Petrinec Fulir
Dražen Jerabek
Dalia Finek Brezarić
Stanka Pinjuh
Goran Jeličić

Likovna avantura 6

Udžbenik iz likovne kulture
za šesti razred osnovne škole

3. izdanje

2024.

Nakladnik

ALFA d. d. Zagreb

Nova Ves 23a

Za nakladnika

Ivan Petric

Direktorica nakladništva

mr. sc. Daniela Novoselić

Urednica za Likovnu kulturu

Natalija Stipetić Čus

Recenzija

dr. art. Ivana Gorički

Ivana Strmečki Vučina

Lektura

Martina Jug

Korektura

Kristina Ferenčina

Likovno i grafičko oblikovanje

Irena Lenard

Fotografija

arhiva Alfe, shutterstock.com

Digitalno izdanje

Alfa d. d.

Mozaik Education Ltd.

Tehnička priprema

Alfa d. d.

Tisak

Denona

Proizvedeno u Republici Hrvatskoj, EU

Udžbenik je uvršten u Katalog odobrenih udžbenika rješenjem Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske:

KLASA: **UP/I-602-09/20-03/00007**, URBROJ: **533-06-20-0002**, od **30. travnja 2020. godine**.

CIP zapis dostupan je u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001212772.

OPSEG PAPIRNATOG IZDANJA	MASA PAPIRNATOG IZDANJA	KNJIŽNI FORMAT
72 str.	172 g	265 mm (v) x 210 mm (š)

Digitalno izdanje dostupno je na internetskoj adresi **hr.mozaweb.com** ili putem aplikacije **mozaBook** za pametne uređaje s operativnim sustavima Android i iOS.

©Alfa

Ova knjiga, ni bilo koji njezin dio, ne smije se umnožavati ni na bilo koji način reproducirati bez nakladnikova pismenog dopuštenja.

Mozaik Education Ltd. zadržava intelektualno vlasništvo i sva autorska prava za komercijalne nazive *mozaBook*, *mozaWeb* i *mozaLearn*, digitalne proizvode, sadržaje i usluge proizvedene neovisno o nakladniku Alfa d. d.

Predgovor

Draga učenice, dragi učenice!

Likovna kultura nastavni je predmet u kojem ćeš likovnim i vizualnim stvaranjem istražiti, interpretirati (tumačiti) i izraziti različite ideje i sadržaje. Bavit ćemo se temama iz likovne i vizualne umjetnosti te iz drugih umjetničkih područja. Istraživat ćeš vlastite stavove, misli, osjećaje, iskustva i vrijednosti. Promišljat ćeš i o sadržajima iz svakodnevnog života i bliže okoline.

Kritički ćeš promišljati o umjetničkim djelima, svojim stavovima i iskustvima te okolini u kojoj živiš. Promišljat ćeš o ulozi likovne umjetnosti u svakodnevnom životu. Istražit ćeš i povezanost likovne kulture i drugih nastavnih predmeta.

Pred tobom je novi udžbenik *Likovna avantura 6*. Želimo ti ponuditi nov, kreativan način proučavanja i razumijevanja likovnih sadržaja. Udžbenik je osmišljen kako bi potaknuo tvoje zanimanje za dodatno istraživanje pojedinih likovnih tema, što će pozitivno utjecati na tvoj samostalni likovni rad. Želimo ti puno uspjeha u radu u nadi da će ti svaki sat Likovne kulture biti nova likovna avantura.

Uz *Likovnu avanturu 6* moći ćeš:

- istražiti i interpretirati različite sadržaje oblikujući ideje koje ćeš izraziti služeći se likovnim i vizualnim jezikom (ishod A.6.1.)

To znači da ćeš moći:

- koristiti likovni jezik i usmjeravati pažnju
- koristiti asocijacije, metafore, analogije i simbole (koncepte za razvoj kreativnosti) pri oblikovanju i izražavanju ideja
- osmisliti više ideja te odabirati najbolju ideju (osnovna misao rada, poruka) i prenijeti je u likovni i vizualni izraz
- predvidjeti redoslijed određenih aktivnosti koje treba poduzeti da bi došao/došla do rješenja
- primijeniti refleksiju kao sastavni dio stvaranja (promišljati učinjeno i na temelju toga poduzeti sljedeće korake)

- demonstrirati fine motoričke vještine uporabom i variranjem različitih likovnih materijala i postupaka u vlastitome likovnom izražavanju (ishod A.6.2.)

To znači da ćeš moći:

- istražiti i varirati likovne materijale i postupke pri izradi likovnog uratka
- uočavati i izražavati osobitosti likovnih materijala i postupaka pri njihovoj upotrebi
- pokazati fine motoričke vještine kao što su preciznost, usredotočenje, koordinacija prstiju i očiju

- u vlastitome radu koristiti tehničke i izražajne mogućnosti novomedijskih tehnologija (ishod A.6.3.)

To znači da ćeš moći:

- digitalnim fotoaparatom (pametnim telefonom, tabletom i sl.) bilježiti različite sadržaje služeći se znanjem o likovnom jeziku i ostalim likovnim pojmovima
- zabilježene sadržaje interpretirati u vlastitom vizualnom radu
- služiti se osnovnim funkcijama programa za obradu fotografije
- koristiti računalne programe u izradi prezentacije
- izraditi kraću animiranu formu tehnikom stop-animacije

- rekonstruirati likovno i vizualno umjetničko djelo povezujući osobni doživljaj, likovni jezik i tematski sadržaj djela u cjelinu (ishod B.6.1.)

To znači da ćeš moći:

- opisati osobni doživljaj djela i povezati ga s vlastitim osjećajima, iskustvom, mislima i stavovima
- opisati umjetničko djelo kao cjelinu: opažati i istraživati povezanost materijala, postupaka, likovnog jezika, odnosa forme i sadržaja (prikaz motiva, teme, poruke, asocijacije te načina na koji su izražene)

- opisati stvaralački proces, opisati i usporediti svoj likovni ili vizualni rad i radove drugih učenika te ukazati na moguće nedostatke i originalnija rješenja (ishod B.6.2.)

To znači da ćeš moći:

- opisati i usporediti likovne i vizualne radove kao cjelinu: odnos likovnog jezika, likovnih materijala, tehnika i/ili vizualnih medija, prikazane teme ili motiva, izražene ideje i originalnosti, uloženog truda i dovršenosti rada
- uputiti na zanimljiva rješenja ili moguća poboljšanja
- opisati redoslijed aktivnosti koje si poduzeo/poduzela da bi došao/došla do rješenja
- prosuditi suradnju u zajedničkom stvaralačkom procesu (rad u skupini ili rad u paru)
- usporediti svoju početnu namjeru i ishod stvaralačkog procesa
- prepoznati zanimljiva rješenja ili moguća poboljšanja
- prepoznati razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkom procesu te zadovoljstvo rezultatom

- analizirati i u likovnom i vizualnom uratku ispitati utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na vlastiti život (ishod C.6.1.)

To znači da ćeš moći:

- analizirati taktilni i vizualni doživljaj prostora u arhitekturi
- istražiti i analizirati što sve utječe na funkcionalnost određenoga uporabnog predmeta, u studiji razraditi izvediv prijedlog oblikovanja određenoga uporabnog predmeta kojim rješavaš neku od svojih svakodnevnih potreba te realizirati svoju ideju u obliku prototipa ili makete
- prezentirati određeni sadržaj u jednostavnim računalnim programima za prezentacije i/ili u formi plakata rabeći različite odnose slike i teksta radi postizanja vizualne preglednosti, čitljivosti i jasnoće
- u vlastitom radu koristiti različite odnose slike i teksta u namjeri postizanja jasnoće poruke i preglednosti sadržaja
- prepoznati mogućnost ili potrebu (pre)oblikovanja prostora koji je povezan sa svakodnevnim aktivnostima i boravkom.

- raspravljati o društvenome kontekstu umjetničkoga djela (ishod C.6.2.)

To znači da ćeš moći:

- usporediti umjetnička djela povezujući ih sa znanjima stečenim na drugim nastavnim predmetima te iskustvima iz svakodnevnog života (uzimajući u obzir različite društvene čimbenike)
- usporediti i interpretirati djela kulturne i tradicijske baštine različitih krajeva i kultura te naći poveznice s društvenim kontekstom u kojem su nastala (način života, običaji).

I na kraju, spoznat ćeš da si pozvan/pozvana kao stvaralačko biće ujediniti svoje cjelokupne kreativne vještine u namjeri da oplemeniš, unaprijediš i nadahneš sredinu u kojoj boraviš i živiš, društvo i svijet; vlastitim unutarnjim darovima koje posjeduješ u još neotkrivenim razmjerima i raznovrsnosti. Kreni sada i otkrij sam/sama...

Autori

Objašnjenje ikona:

Šire istraživanje

Najava zadatka i realizacija

Povezivanje s međupredmetnim temama i korelacija

Fokusirano istraživanje

Verifikacija

Sadržaj

Osjeti i osjećaji

Strukturna i teksturna crta.....	6
Simbolička i asocijativna vrijednost boje	11
Odnosi veličina, plastička tekstura i ritam u prostoru.....	15
Slikarska tekstura i omjeri veličina	19

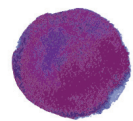
Mijenjam se

Vrste kompozicije	22
Crtačke, slikarske i plastičke teksture.....	26
Dominacija u skulpturi	30

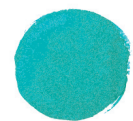
Slika, pokret, zvuk i riječ

Kazalište i likovna umjetnost.....	33
Tonsko stupnjevanje boje i glazba	36
Ritam	39

Oblik i funkcija

Kazališni kostimi	42
Arhitektura: boja i kompozicija	45
Arhitektura: funkcija, boja i ritam	48

Zajedno smo različiti

Pozitivni i negativni prostor plohe	52
---	----

Umjetnost i zajednica

Odnos mase i prostora	56
-----------------------------	----

• • • • • Tehnike	60
• • • • • Pojmovnik	66
Međupredmetne teme (odgojno-obrazovna očekivanja)	72

Osjeti i osjećaji

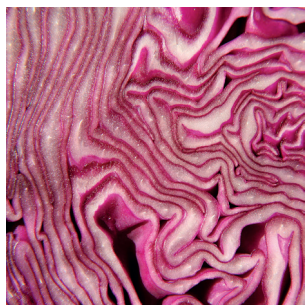
U poglavlju *Osjeti i osjećaji* istražit ćeš ulogu osjetila u doživljaju vizualnog i nevizualnog svijeta te različite načine izražavanja osjećaja.

Strukturna i teksturna crta

A.6.2.

Pokušaj nacrtati krug bez korištenja obrisne crte. Nacrtaj nekoliko krugova. Koju si crtu koristio/koristila? Crtama koje ćeš smjestiti unutar obrisne crte pretvori krug u loptu. Istraži što još možeš dobiti dodajući crte unutar krugova.

Izaberi jedan primjer, nacrtaj ga na papiru i opiši crte koje si upotrijebio/upotrijebila.

Opiši crte koje koristi umjetnik. Obrati pažnju na njihovu ulogu, tok, karakter i položaj.

STRUKTURNA ili GRADBENA crta gradi oblik iznutra. To je ona crta kojom prikazujemo kako je građen neki oblik. Oblik se, osim strukturnim crtama, može graditi i **STRUKTURNIM TOČKAMA**.

Ivan Lacković Croata, *Pijetao*, iz mape Maximus in Minimus, 1978., bakropis

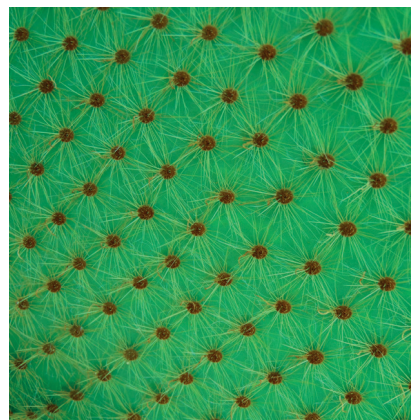
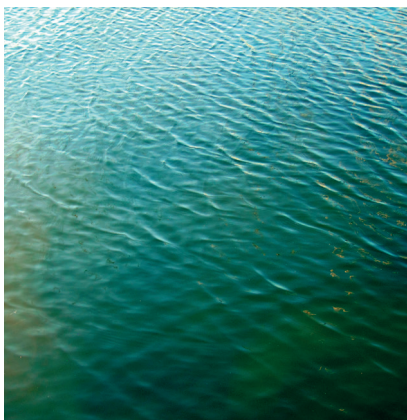

B.6.1.

Stavi dlan na klupu i opiši kakva je na dodir. Zatim stavi ruku na svoju kosu. Kakva je na dodir? Zamisli da jednu ruku držiš na kori drveta, a drugu na staklu. Oči su ti zavezane i ne vidiš što dodiruješ. Bi li mogao/mogla razlikovati ono što dodiruješ? Zbog čega?

Opiši kakvi su na dodir svježe pokošena trava, asfalt, pijesak, vunena kapa, spužva, plastika kojom je omotan udžbenik.

Možeš li se na poticaj osjeta dodira poistovjetiti s objektom ili predmetom koji dodiruješ? Kako bi se osjećao/osjećala da tvoje tijelo ima teksturu kore drveta, spužve, stakla ili kamena?

TEKSTURA je svojstvo površine koje možemo doživjeti vidom i dodirom. Neke su texture glatke, a neke hrapave.

Nađi dvije stvari u svojoj torbi koje su različite i zanimljive na dodir. Istraži ih dodirom, a zatim pokušaj olovkom nacrtati na papiru što si doživio/doživjela dodirom.

Kakve si crte i točke koristio/koristila? Koje je značenje crta i točaka?

Hans Hoffmann, *Mrtva ptica*, 1583., akvarel i gvaš, prema Albrechtu Düreru

Opiši površinu tijela ptice. Zamisli kakva je na dodir. Promotri zatim noge ptice i krijestu. Razlikuju li se te površine od tijela ptice? Pojasni. Kako umjetnik stvara različite tekstore?

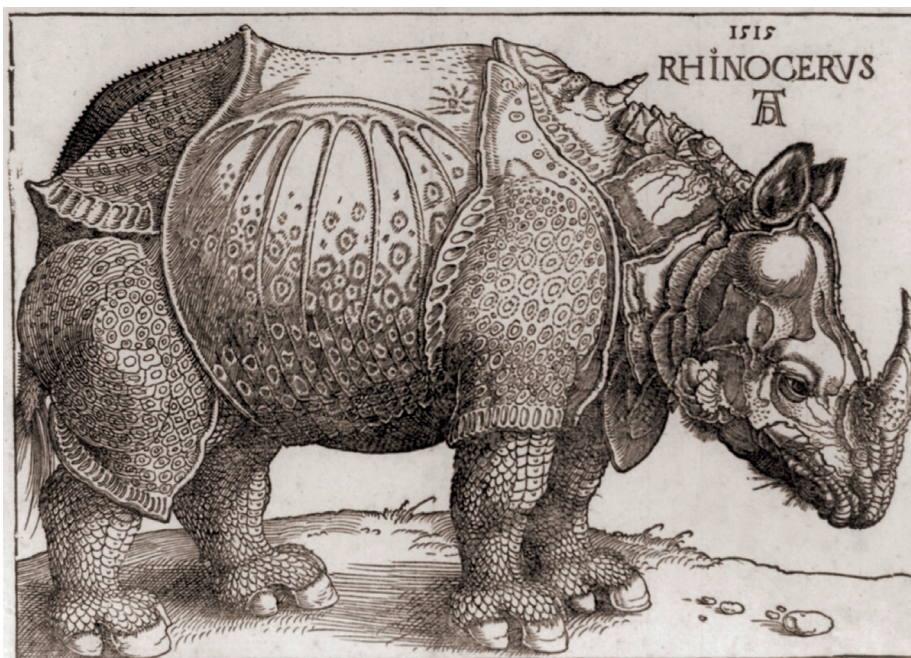
Možeš li zamisliti, gledajući sliku, kakvo je perje ove ptice na dodir? Promotri i istraži na koji način umjetnik dočarava površinu tijela životinje.

Možeš li, promatrajući umjetnikovo djelo, zaključiti je li umjetnik radio površno i brzo ili polako i detaljno? Obrazloži svoj zaključak.

nepoznati autor, *Pijetao*, 1620., akvarel

TEKSTURNA CRTA opisuje površinu oblika, odnosno njegovu teksturu.

Albrecht Dürer, *Nosorog*, 1515., drvorez

Što možeš saznati o ovoj životinji gledajući crtež? Po čemu je nosorog na crtežu sličan pravom nosorogu, a po čemu se razlikuje?

Prvo prati obrisnu crt. Koje još crte uočavaš na likovnom primjeru? Čemu one služe, odnosno koje je njihovo značenje?

Nosorog je ugrožena životinja i prijeti joj izumiranje. Nosorogov rog pogrešno se smatra ljekovitim i zbog toga je meta krivolovaca. Na mrežnim stranicama istraži koje su životinje ugrožene i prijeti im izumiranje.

MEĐUPREDMETNA TEMA: ODRŽIVI RAZVOJ

A.6.2.

Istraži teksturne i strukturne crte. Zamisli neobičnu životinju koja je sastavljena od dijelova tijela različitih životinja. Prisjeti se kakvu površinu tijela imaju ribe, ptice, gušteri, sisavci. Nacrtaj prvo oblike obrisnom crtom, a zatim građu strukturnom crtom. Teksturnim crtama prikaži različite površine tijela životinja.

Obrati pažnju na smještaj svoje neobične životinje na papiru. S obzirom na to da ćeš je sastavljati od dijelova raznih životinja, pripazi na veličinu i odnos dijelova koji će činiti cjelinu.

MEĐUPREDMETNA TEMA: PODUZETNIŠTVO

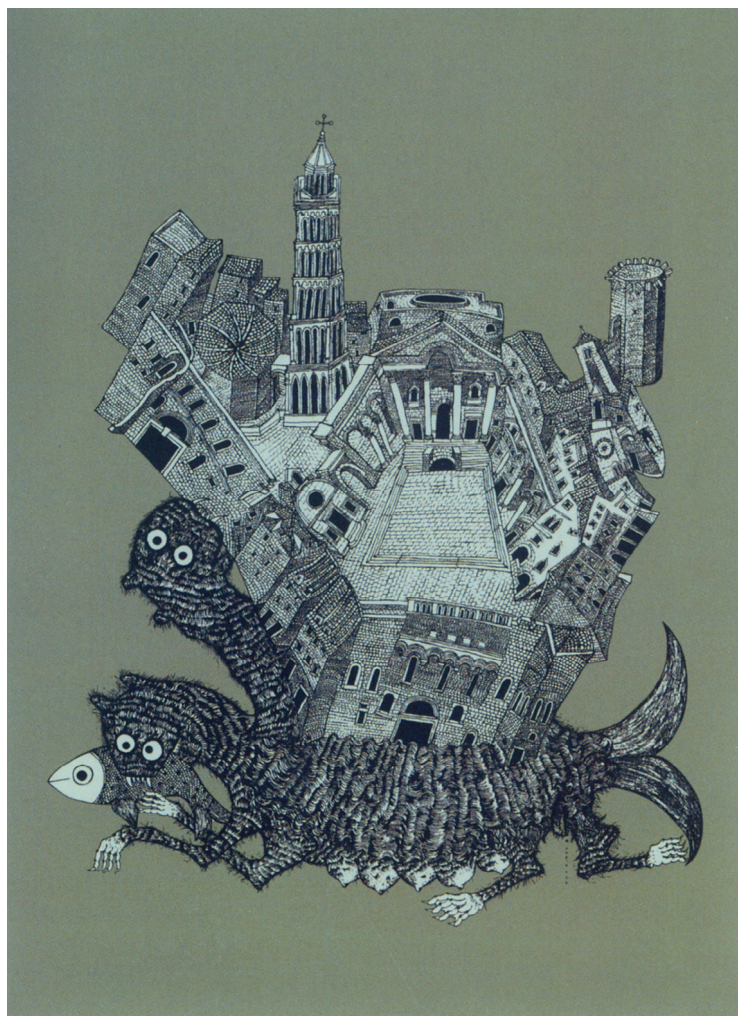

Opiši kako je teкао stvaralački proces pri kojem je nastao tvoj rad. Jesi li uspio/uspjela ostvariti ono što je zamišljeno? Koje si probleme imao/imala?

Usporedi svoj rad s ostalima. Po čemu se ističe tvoj rad? Misliš li da bi znanstvenici u budućnosti mogli stvoriti slične životinje? Je li to po tvom mišljenju opravdano? Obrazloži.

B.6.2.

MEĐUPREDMETNA TEMA: OSOBNI I SOCIJALNI RAZVOJ I UČITI KAKO UČITI

Hrvoje Šercar, *Grad III.*, 1986.,
sitotisak

Simbolička i asocijativna vrijednost boje

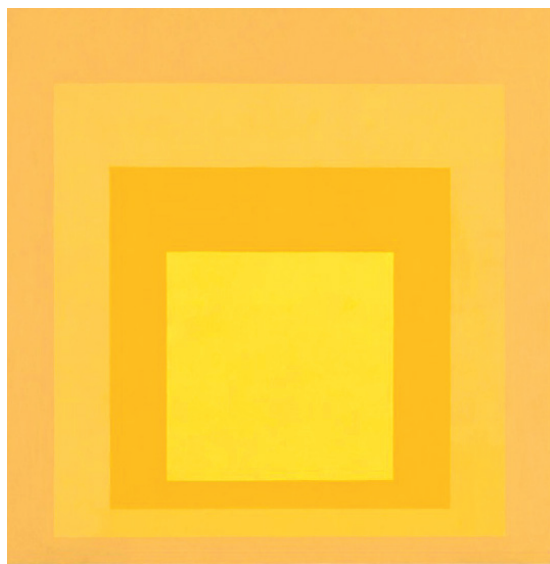

A.6.1.

Koje je tvoje najdraže godišnje doba? Zatvori oči i zamisli da si na nekom mjestu koje ti je posebno ugodno, u određeno, tebi posebno drago doba godine. Osjeti mirise, zamisli zvukove koje čuješ i boje koje vidiš. Na papir zapiši nekoliko asocijacija na svoje najdraže godišnje doba. To mogu biti boje, simboli, osjećaji i osjeti. Imaš li dovoljno vremena da doživiš godišnja doba? Jesi li tijekom školske godine dovoljno u dodiru s prirodom da osjetiš promjene godišnjih doba? Boraviš li dovoljno na otvorenom tijekom cijele godine?

MEĐUPREDMETNA TEMA: ZDRAVLJE

Josef Albers, *Hommage kvadratu, Miris jeseni*, 1966., ulje na masonitu

Što voliš kod preostalih godišnjih doba? Postoji li neko godišnje doba koje ne voliš?

Umjetnici bojama prikazuju svoje asocijacije na godišnja doba. Koriste li umjetnici isključivo čiste boje? Na slikama pokaži i imenuj čiste boje, tonove boja i odredi koje su boje više, a koje manje izražajne.

Friedensreich Hundertwasser, *Zima u plamenu*, 1976., sitotisak

B.6.1.

Zajedno poslušajte u razredu ulomke iz glazbenog djela **Četiri godišnja doba** autora Antonija Vivaldija. Pokušaj, slušajući glazbu, prepoznati o kojem je godišnjem dobu riječ. Nakon slušanja primjera, ako želiš, nadopuni svoje asocijacije.

KORELACIJA: GLAZBENA KULTURA

Zajednički istražite koje ste boje povezali s određenim godišnjim dobima. Na ploču zapišite nazive godišnjih doba, a ispod njih boje koje vas asociraju na njih. Uz svaku boju zapišite i njezine dimenzije, je li boja čista, posvijetljena, potamnjena ili prigušena. Ako ste zapisali naziv tona boje, uz njega zabilježite i naziv boje te je li boja potamnjena ili posvijetljena.

SIMBOLIKA BOJA svojstvo je boje koje ju povezuje s određenim značenjem ili asocijacijom.

Koje asocijacije u vama bude crvena, plava, zelena, žuta, bijela i crna boja? Nakon toga zapišite i simbole koje ste povezali s određenim godišnjim dobom te osjete i osjećaje povezane s određenim godišnjim dobima.

SIMBOL je znak koji označuje neki pojam ili upućuje na njega.

Talijanski umjetnik Giacomo Balla je na svojim slikama prikazao godišnja doba.

Giacomo Balla, *Fluidnost proljeća*, 1917., ulje na platnu

Giacomo Balla, *Ljeto*, 1918., ulje na platnu

B.6.1. Obrati pažnju na boje koje umjetnik povezuje s određenim godišnjim dobom. Na kojem primjeru uočavaš čiste boje? Kakve boje prevladavaju na slici *Fluidnost proljeća*? Na kojoj slici primjećuješ jači kontrast boja? Obrazloži svoj odgovor. Je li umjetnik uspio dočarati ugođaj prikazanih godišnjih doba? Jesu li tvoje asocijacije na ova godišnja doba slične ili različite od umjetnikovih?

Obrati pažnju na naziv slike. Zbog čega se slika zove *Iščeznuće jeseni*? Obrazloži svoj odgovor. Uoči kako se mijenjaju boje na slici. Gdje su boje čiste, gdje potamnjene, a gdje posvijetljene? Što simboliziraju dijelovi slike na kojima su boje posvijetljene? Obrati pažnju i na okvire slika. Oni su također umjetnikovo djelo. Zbog čega je odlučio sam izraditi i okvir?

Giacomo Balla,
Iščeznuće jeseni, 1918.,
ulje na platnu

A.6.1.

Slikarskom tehnikom po izboru ili kombinacijom slikarskih tehnika prikaži svoje najdraže godišnje doba. Posluži se asocijacijama koje si zapisao/ zapisala na početku sata. Prije početka rada možeš ih nadopuniti ili ispraviti. Pokušaj prikazati ugođaj odabranog godišnjeg doba bojama mijenjajući dimenzije boje (čistoću, svjetlinu i zasićenost). Ako želiš, možeš se poslužiti i određenim simbolima koje povezuješ s godišnjim dobom. Imaš li više nego jedno godišnje doba koje ti je drago, možeš prikazati dva ili čak četiri godišnja doba na istoj slici.

Giuseppe Arcimboldo, *Proljeće*, oko 1560.,
ulje na platnu

Možeš li odrediti koja su godišnja doba prikazali ostali učenici u razredu? Mogu li drugi učenici prepoznati na tvom likovnom radu o kojem je godišnjem dobu riječ? Obrazloži svoj izbor godišnjeg doba. Jesi li zadovoljan/zadovoljna rezultatom rada? Kada bi ponovo radio/radila, bi li odabrao/odabrala isto godišnje doba? Bi li radio/radila na isti način ili bi nešto promijenio/promijenila? Procijeni svoje zadovoljstvo postupkom rada i odabranom tehnikom.

B.6.2.

MEĐUPREDMETNA TEMA: UČITI KAKO UČITI

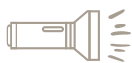
Pogledaj i dva primjera prikaza proljeća iz 15. i 16. stoljeća. Što misliš o takvom prikazivanju godišnjih doba? Bi li lakše izvršio/izvršila zadatak da si prije vidio/vidjela ove slike? Je li ti ovakav prikaz jasniji od prikaza Giacoma Balle? Kojim je primjerima sličniji tvoj prikaz godišnjih doba?

B.6.1 .

Sandro Botticelli,
Proljeće, oko 1480.,
tempera na dasci

Odnosi veličina, plastička tekstura i ritam u prostoru

Poznaješ li dovoljno prostor učionice u kojoj se nalaziš, školske hodnike i okoliš škole?

Zajednički izvedite vježbu u razredu: u parovima se krećite poznatim prostorom. Jedan učenik prekrit će oči povezom, a drugi će ga voditi kroz prostor. Nakon nekoliko minuta zamijenite uloge.

Opiši svoje osjećaje kao vodič i kao vođena osoba. Je li ti kretanje zavezanih očiju bilo neugodno iskustvo? Prostor kroz koji si se kretao/kretala dobro ti je poznat. Bi li se jednako osjećao/osjećala u sasvim nepoznatom prostoru? Je li ti učenik/učenica iz para bio/bila od velike pomoći pri kretanju? Kako bi se kretao/kretala da si sam/sama morao/morala proći istim prostorom? Bi li ti to bilo teže ili lakše?

MEĐUPREDMETNA TEMA: OSOBN I SOCIJALNI RAZVOJ

Bi li ovakvu skulpturu mogao/mogla doživjeti zavezanih očiju? Na koji način? Što bi o njoj mogao/mogla saznati isključivo osjetilom dodira?

Peter Randall-Page, *U mislima redovnika* 2009.

A.6.1. Opiši površinu, odnosno teksturu ove skulpture. Od koliko se dijelova sastoji skulptura i kakav je međusobni odnos njihovih veličina? Odredi oblik dijelova skulpture. Opiši ritam i boju skulpture. Od kojeg je materijala izrađena skulptura i je li šuplja ili puna?

Što možeš doznati dodirom odnosno taktilnim doživljajem? Na koje od navedenih pitanja ne možeš odgovoriti bez osjeta vida? Postoji li neko pitanje na koje ne možeš odgovoriti bez dodirivanja skulpture?

Jean Arp, *Pastir oblaka*, 1953.

Zamisli da dodiruješ ovu skulpturu. Je li na dodir hladna ili topla, tvrda ili meka, glatka ili hrapava? Jesu li dijelovi skulpture jednake veličine? Uočavaš li udubljenja i ispupčenja? Od kojeg je materijala izrađena skulptura i koliko je visoka? Možeš li na postavljena pitanja odgovoriti gledajući fotografiju?

Na koji bi se način kretao/kretala pored ove skulpture da imaš zavezane oči? Bi li mogao/mogla odrediti odnos mase i prostora isključivo dodirima? Koje bi još informacije mogao/mogla saznati osjetilom dodira? Možeš li, gledajući fotografiju, odrediti veličinu skulpture i teksturu?

Alexander Calder, *Trbuščić*, 1974.

Opiši odnos veličina dijelova ove skulpture. Po čemu se ova skulptura razlikuje od prethodnih? Koje je osjetilo vrlo važno za doživljaj ove skulpture? Obrazloži svoj odgovor. Je li boja važan element postizanja ritma? Možeš li sve informacije o skulpturi saznati gledajući je samo s jedne strane? Što bi učinio/učinila da se nalaziš pored skulpture? Kako bi istražio/istražila je li skulptura puna ili šuplja?

Niki de Saint Phalle, *Zmijsko drvo*, 1988.

Conrad Shawcross, *Tri vječna akorda*, 2015.

Opiši odnos mase i prostora na ovoj skulpturi. Zamisli da se nalaziš pored skulpture. Bi li se mogao/mogla kretati kroz nju? Na koji način? Bi li pri kretanju dodirivao/dodirivala skulpturu? Bi li kretanjem bolje osjetio/osjetila odnos mase i prostora?

Koja smo osjetila nabrojili analizirajući ove skulpture? Jesu li vid, dodir i sluh važni za doživljavanje svijeta u kojem živiš? Koja još osjetila koristiš svakodnevno? Koliko čovjek ima osjetila?

Je li naše svakodnevno okruženje dovoljno prilagođeno ljudima koji nemaju neka osjetila? Na koje poteškoće nailaze osobe koje ne vide, ne čuju ili se ne mogu samostalno kretati? Razmisli na koji bi način takve osobe bile zakinute za doživljaj skulptura. Bi li baš svatko mogao vidjeti boje na skulpturi **Zmijsko drvo**, kretati se kroz **Tri vječna akorda** ili slušati zvuk kuckanja po skulpturi?

MEĐUPREDMETNA TEMA: OSOBN I SOCIJALNI RAZVOJ I UČITI KAKO UČITI

Podijelite se ovisno o veličini razreda na dvije ili tri skupine. Osmislite višeosjetilni park u kojem će svi ljudi bez obzira na poteškoće moći doživjeti umjetnost. Izradite skulpture koje će se doživljavati dodirom i imati naglašenu teksturu, zanimljive odnose veličina i ritmove. Vaše skulpture mogu biti pokretne, odnosno okretati se oko svoje osi kako bi ih sa svih strana mogle doživjeti osobe koje imaju poteškoća s kretanjem. Izradite i mobilne skulpture koje će proizvoditi zvukove, kao i one koje će bojom privlačiti osjetilo vida. Osmislite i skulpture koje se mogu doživjeti kretanjem kroz njih.

Razmislite o tome da u park dodate i elemente koji će potaknuti osjetila mirisa i okusa. Osmislite mjesto za cvijeće koje miriše, razno aromatično bilje i voće koje posjetitelji mogu jesti u određeno doba godine.

MEĐUPREDMETNA TEMA: PODUZETNIŠTVO

A.6.2.

Dogovorite i raspodijelite zadatke kako se ne bi ponavljale jednake skulpture. Zajedno osmislite plan parka i izradite njegov tlocrt pazeći na širinu staze na kojoj treba biti dovoljno mjesta za kretanje osoba u kolicima. Imajte na umu da se osobe koje ne vide kreću pomoću bijelog štapa i da je tekstura tla važan putokaz za njihovo kretanje.

C.6.1.

Izradite skulpturu za višeosjetilni park (možeš raditi i samostalno). Upotrijebite bilo koji kiparski materijal, koji odabereš, npr. glinu, papir, žicu, foliju i slično.

Izradite maketu parka, postavite skulpture, označite putove po kojima će se posjetitelji kretati, a njihovu teksturu odredite fotokolažem ili rasterima. Mjesta na kojima se nalaze biljke možete doslikati ili izraditi od kolaža.

Je li zadatak bio zanimljiv? Procijeni stupanj zadovoljstva postupkom izrade i rezultatom. Je li tvoja skupina uspjela dovršiti rad? Koliki je bio tvoj doprinos radu u skupini? Jeste li se uspjeli dogovoriti oko raspodjele posla? Kako si se osjećao/osjećala kao dio skupine?

Jedan ili dva učenika iz skupine ideju mogu predložiti ideju drugim učenicima.

Odaberite park koji najbolje ispunjava namjenu.

B.6.2.

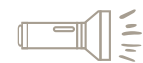
Je li te ovaj zadatak potaknuo na razmišljanje o poteškoćama osoba s invaliditetom? Možeš li kao pojedinac pomoći da se okolina prilagodi njihovim potrebama?

MEĐUPREDMETNA TEMA: OSOBN I SOCIJALNI RAZVOJ

Višeosjetilni park na Jarunu u Zagrebu

Slikarska tekstura i omjeri veličina

A.6.1.

Što daruješ dragim osobama povodom njihova rođendana ili praznika? Kupuješ li darove ili ih izrađuješ? Jesu li kupljeni darovi vredniji od onih samostalno izrađenih? Ulažeš li više truda u dar koji si kupio/kupila ili onaj koji si izradio/izradila? Cijene li tebi bliske osobe više kupljene darove ili one koji su izrađeni baš za njih?

MEĐUPREDMETNA TEMA: PODUZETNIŠTVO

Kakve darove ti očekuješ? Je li ti važnije koliko je novaca potrošeno za dar ili koliko je ljubavi u njega uloženo? Je li ti vredniji dar majica iz trgovine ili jastučnica koju je izvezla baka? Obrazloži svoj odgovor. Cijenimo li dovoljno darove koje su drugi izradili upravo za nas? Jesi li ikada razmišljao/razmišljala o darovima na ovaj način?

MEĐUPREDMETNA TEMA: OSOBNI I SOCIJALNI RAZVOJ

Može li slika biti prikladan dar?

Kako zovemo slike na kojima su prikazani prizori iz prirode?

PEJZAŽ je prikaz krajolika ili dijela krajolika u likovnoj umjetnosti.

Što je zajedničko prikazanim primjerima?

Po čemu se razlikuju?

Što vidiš na slici? Obrati pažnju na površinu slike. Kakvim potezima slika umjetnik? Jesu li kratki ili dugi? Pritište li umjetnik jako kistom na površinu slike ili je nježno dodiruje? Opiši ugođaj slike. Je li drveće iste veličine? Objasni zbog čega.

Claude Monet, *Jablanovi*, 1891., ulje na platnu

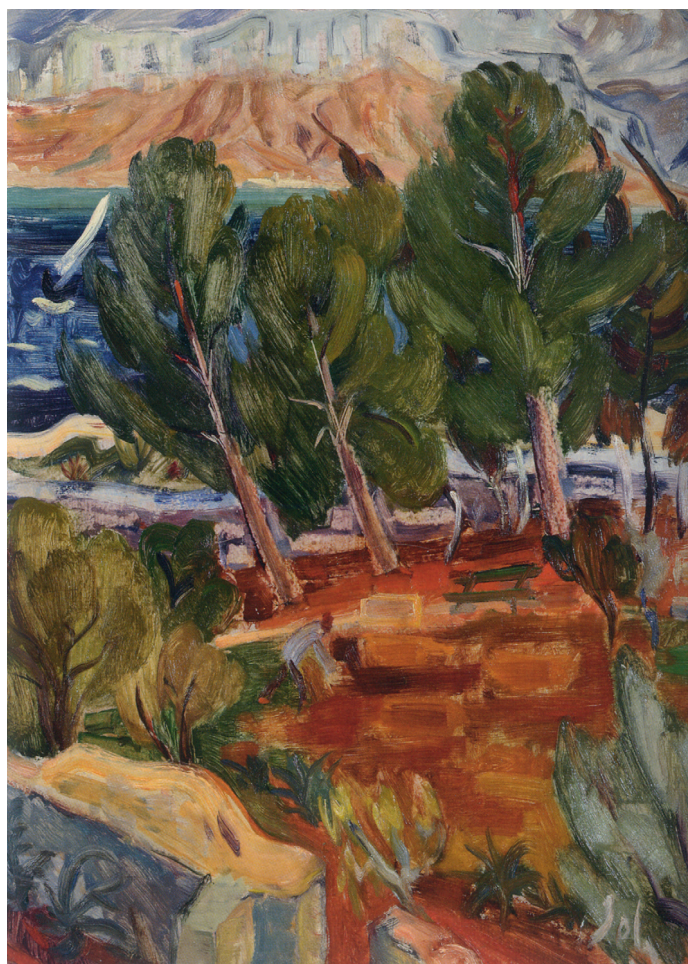
Vincent van Gogh, *Borovi pod zalazećim suncem i ženska figura*, 1889., ulje na platnu

Po čemu se slikarski rukopis ovog slikara razlikuje od prethodnog? Kakve poteze kistom uočavaš? Jesu li široki ili uski, kratki ili dugi? Je li boja gusta ili rijetka? Misliš li da je površina slike glatka ili hrapava? Je li umjetnik postigao dojam dubine prostora? Obrazloži svoj odgovor. Budi li ova slika kakve asocijacije u tebi?

A.6.1.

B.6.1.

Ignjat Job, *Primorski pejzaž*, oko 1931., ulje na kartonu

Razlikuju li se potezi kistom prethodnog i ovog umjetnika? Na koji način? Je li potez ovog umjetnika nježan ili snažan? Jesu li potezi kistom dugački ili kratki? Što još možeš reći o rukopisu ovog slikara? Smatraš li da je njegov slikarski rukopis karakterističan i prepoznatljiv? Kakva površina nastaje takvim načinom rada? Obrati pažnju na veličinu drveća. Koliko različitih veličina drveća uočavaš? Je li dojam dubine prostora snažniji na ovoj ili prethodnoj slici? Koja slika u tebi budi snažnije osjećaje? Obrazloži svoj odgovor.